

Työ- ja elinkeinopalvelut / Sysseleättnings- och näringslivstjänster

Vastuuhenkilö / Ansvarsperson: Toimialajohtaja, arki ja vapaa-aika / Sektordirektör, vardag och fritid

1 000 €	Talousarvio /Budget 2023	TA muutos / BU ändring 2023	TA/BU + muutos/ ändring	Toteuma /Utfall 2023	Poikkeama /Avvikelse	Poikk.% /Avvik.%	Toteuma /Utfall 2022
Toimintatuotot/ Verksamhetsintäkter	589		589	250	- 339	-57,50 %	108
Toimintakulut/ Verksamhetskostnader	- 3 192		- 3 192	- 2 319	873	-27,36 %	- 2 384
Toimintakate/ Verksamhetsbidrag	- 2 603		- 2 603	- 2 068	535	-20,54 %	- 2 276

Toiminta-ajatus / Verksamhetsidé

Kunnan elinkeinopalveluiden tehtävänä on edistää paikallista elinkeinoelämää ja yritystoimintaa. Elinkeinopalvelut vastaa yrityksille tarkoitettuihin elinkeinopalveluista ja Sipooseen kohdentuvien matkailupalveluiden markkinoinnista ja kehittämisestä yhteistyössä matkailuyritysten kanssa.

Työllisyyspalveluiden toiminta perustuu lakisäästeisten tehtävien toteuttamiseen sekä vapaaehtoisten työllisyyden hoidon tehtävien järjestämiseen. Kunnalla on velvollisuus huolehtia työllistämismuutosten mukaisesta toiminnasta sekä työtömyysturvallisuuden mukaisen kuntien rahoitusosuuden maksamisesta Kelalle takautuvasti.

Kunnalla on yleis-, yhteensovittamis- ja koordinoituvastuu maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Taloudellinen tulos / Ekonomiskt resultat

Elinkeinopalvelut alitti talousarvion budjetin noin 40 000 eurolla. Palveluiden ostot alittuivat suunnitellusta, koska yritysfoorumi siirtyi syksystä 2023 keväälle 2024. Palveluiden ostot alittuivat myös muiden vuodelle 2023 kaavailtujen ostojen takia, kuten vuodelle 2023 kaavailun ylikunnallisen saaristohankkeen kielteisen rahoituspäätöksen vuoksi ja eri palveluiden ennakoitua edullisemman hinnan vuoksi.

Työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluissa on vuoden 2023 taloudellinen tulos alle budjetoidun. Budjetointi vuodelle 2023 on sisältänyt useita epävarmuustekijöitä hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisestä ja palvelumuutoksista johtuen, kuten kuntouttavan työtoiminnan siirtyminen pois

työllisyyspalveluista.

Budjetin alittumisen osalta suurin tekijä on työmarkkinatukimaksujen kuntaosuuksien ennakoitua pienempi toteutuminen. Alitus johtuu talouden ennakoitua paremmasta tilanteesta ja sen myötä paremmasta työllisyystilanteesta. Työllistämismuutosten mukaisen työllistämisen toteutuminen oli myös budjetoitua pienempää. Työmarkkinatukimaksujen ja veloitetyöllistämisen osalta budjetti alittui yhteensä 300 000€:lla.

Alitusta on aiheuttanut myös henkilöstön rekrytointiongelmien, jonka vuoksi henkilöstömenot ovat budjetoitua pienemmät. Lisäksi henkilöstön saavuudesta johtuen tiettyjä toimintoja, kuten nuorten työpajatoimintaa on jouduttu supistamaan. Työllisyyspalvelut ovat luopuneet vuoden 2023 aikana niin kutsutusta Vesilaitos-projektista, johon oli budjetoitu 80 000 €.

Olelliset tapahtumat toiminnassa / Väsentliga händelser i verksamheten

Elinkeinopalvelut / Näringslivstjänster

Elinkeinopalvelut:

Sipoon kunta sai tunnustuksen elinkeinoelämään ja yritysyöhön kohdistuvasta pitkäjänteisestä työstä, kun kunnalle myönnettiin kultainen Yrittäjälippu Uudenmaan Yrittäjien toimesta vuonna 2023. Tämä tunnustus osoittaa kunnan sitoutumista yritysmuutoksiin neljällä keskeisellä alueella: elinkeinopolitiikassa, yhteydenpidossa, hankinnoissa ja yrittäjäturvallisessa toiminnassa.

Syksyllä 2023 kunta tarjosi yrittäjänpäivän aamupaamisessa 5.9.2023 yrittäjille kakkukahvit ja he pääsivät keskustelemaan kunnanjohtajan, kunnanvaltuuston puheenjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan kanssa. Sipoon elinkeinopalvelut järjestivät samalla viikolla yhdessä Sipoon yrittäjien kanssa kaksipäiväisen yrittäjätapahtuman. Kunta huolehti osaltaan tapahtuman markkinoinnista ja tarjosi yrityskoordinaattorin työpanoksen yritysviikon suunnitteluun ja järjestelyihin. Kunnan vastuulla oli tapahtuman toinen päivä, jolloin kunta järjesti markkinat ja rohkeasti uutta kokeilevan lasten yritystapahtuman, jossa pidettiin lasten oma

Pitchaus-kilpailu.

Vuoden aikana panostettiin yritysyhteistyöhön järjestämällä kaksi yritysturneeta, joilla kunnan elinkeinopäällikkö, yrityskoordinaattori ja Keuken edustajat vierailivat paikallisissa yrityksissä vieden palveluita suoraan yrityksiin. Sipoon elinkeino-ohjelman valmistelut aloitettiin vuonna 2023. Tarkoituksena on yhdessä yrittäjien, kuntapäättäjien ja viranhaltijoiden kanssa tunnistaa kunnan menestystekijät ja luoda menestymisen mahdollisuudet Sipoon tuleville vuosille. Elinkeino-ohjelmaa työstetään vuosi 2024.

Matkailupalvelut:

Matkailun saralla Sipoonkorven kansallispuiston kävijämäärät kasvoivat 35%:lla tammi-heinäkuussa 2023. Samaan aikaan Nuuksion kävijämäärät laskevat 18%:lla. Hop-On Hop-Off -bussipalvelun kehittäminen yhdessä Vantaan ja Helsingin kaupunkien kanssa tuotti tulosta, kun palvelu ylitti tuhannen matkustajan rajan. Suosituimmat pysäkit olivat Helsingin Mellunmäki, Vantaan Tikkurila ja Sipoon Korvenportti.

Sipoon kunta osallistui yhdessä Kotka-Haminan ja Porvoon kanssa Tampereella järjestettyihin Kotimaan matkamessuihin 6-7.5.2023. Tämä antoi mahdollisuuden markkinoida Kaakkois-Suomen matkailun helmiä kotimaisille matkailijoille, samalla kun uusi Sipoon matkailuesite tavoitti laajan yleisön. Esite tehtiin yhdessä kunnan matkailuyrittäjien kanssa keväällä 2023 ja heillä oli mahdollisuus maksutta markkinoida omaa yritystään esitteessä.

Kunta osallistui Kaakkois-Suomen matkailuyhteistyön mukana jälleen saksalaisille matkanjärjestäjille suunnattuun markkinointikierroksen 14-15.5.2023. Matkanjärjestäjä pääsivät tutustumaan Sipoon monipuolisiin matkailukohteisiin, sekä mantereella että saaristossa, edistäen alueen tunnettavuutta ulkomailla. Korkeakouluharjoittelija kiersi yhdessä yrityskoordinaattorin kanssa kesän 2023 sipoolaisia matkailuyrityksiä ja markkinoi heitä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi kunta osti näkyvyyttä matkailulle Loviisan asuntomessuilla jaetusjulkaisussa.

Työllisyyspalvelut / Sysselsättningstjänster

Hyvinvointialueen käynnistyminen 1.1.2023 on vaikuttanut työllisyyspalveluiden toimintaan vuoden 2023 aikana. Hyvinvointialueelle siirtyi uudistuksen myötä Sipoon kunnan työllisyyspalveluista kuntouttava työtoiminta ja sen myötä kaksi työntekijää. Muutoksesta johtuen vuoden 2023 aikana on rakennettu kokonaan uudenlaista työllisyyspalvelua, joka keskittyy työvalmennukselliseen toimintaan sekä Ohjaamo- ja nuorten työpajatoimintaan. Lisäksi vuoden 2023 aikana pyrittiin muodostamaan ja kehittämään hyvinvointialueen kanssa toimivia yhdyspintoja.

Työllisyyspalveluiden toimintaan vuoden 2023 aikana on merkittävästi vaikuttanut valmistautuminen tulevaan työllisyys- ja elinkeinouudistukseen (TE-uudistus), joka astuu voimaan 1.1.2025. TE-uudistus siirtää työvoimaviranomaiset kuntiin ja viranomaispalvelut siirtyvät muodostettavien työllisyysalueiden rahoitettaviksi. Siirtyviä palveluita rahoitetaan uusilla valtionosuustehtävillä. Vuonna 2023 Sipoon kunnan ja Keravan kaupungin valtuustot hyväksyivät yhteistoimintasopimuksen ja järjestämissuunnitelman yhteisen työllisyysalueen muodostamisesta. Keravan kaupunki toimii ilmoituksen mukaisesti vastuukuntana.

Kuntien lakisääteisiin työllisyystoimiin kuuluu työmarkkinatukimaksujen kuntaosuuksien maksaminen Kelalle sekä työllistämismäärärahat mukaiset työllistämistehtävät kuntaan (yli 57-vuotias työtön työnhakija, jonka työttömyyspäivärahan enimmäisaika on täyttymässä tulee työllistää kuntaa työssäoloehdon täyttymiseksi).

Sipoon kunnan työllisyyspalvelut myöntävät yrityksille kesätyöseteleitä nuorten 15–19-vuotiaiden kesätyöllistämiseen. Yhden setelin arvo vuonna 2023 oli 300€ kahden viikon työjaksosta. Seteleitä yrityksille ja yhdistyksille myönnettiin yhteensä 96 kappaletta.

Maahanmuuttopalvelut / Invandrartjänster

Sipoon kunnan maahanmuuttajapalvelut on toiminut vuonna 2023 nykyisessä muodossaan ensimmäistä vuottaan kunnalla. 1.1.2023 hyvinvointialueen käynnistyessä siirtyivät hyvinvointialueille so-

siaali- ja terveystalveluiden tuottaminen maahanmuuttajatalveluiden asiakkaille. Vuonna 2023 Sipoon kunnan maahanmuuttajatalveluista on vastannut maahanmuuttokoordinaattori sekä syksystä alkaen kaksi koto-ohjaajaa.

Vuoden 2023 aikana Sipoon maahanmuuttajatalvelut vastaanottivat vuoden 2022 kiintiöpakolaise-rään kuuluvia henkilöitä yhteensä 15. Vuoden 2023 kiintiöpakolaiserä saapuu vuoden 2024 puolella.

Maahanmuuttajatalveluiden asiakasryhmään kuuluvat kiintiöpakolaisten ohella myös tilapäistä suo-jelua saavat, joilla on kuntapaikka Sipoossa (ukrai-nalaiset pakolaiset) sekä turvapaikan saaneet. Sipoon kunnan maahanmuuttajatalveluiden asia-kasmäärät ovat kasvaneet merkittävästi vuoden 2023 aikana. Tammikuussa 2023 asiakkaita UMA-järjestelmässä (ulkomaalaisten asiainhallintajärjes-telmä) oli 26 henkilöä, kun joulukuussa vastaava asiakasmäärä 106 henkilöä. Asiakasmäärien merkit-tävä kasvu johtuu Migrin toimintaan kuuluvan vas-taanottokeskuksen lopettamisesta Sipoossa vuoden 2023 aikana ja näiden asiakkaiden siirtymi-sestä kunnan talveluiden piiriin.

Arvio tulevasta kehityksestä / Bedömning av den framtida utvecklingen

Työllisyystalveluiden osalta toimintakenttä muuttuu merkittävästi 1.1.2025 kun työvoimavi-ranomaiset siirtyvät valtion TE-toimistoista ja kun-tien muodostamille työllisyysalueille. Sipoon kunnan työllisyystalveluiden näkökulmasta tär-keää on tiiviin yhteyden rakentaminen syntyvän työllisyysalueen kanssa. Uudistuksen valmistelu sekä voimaanastuminen vuonna 2025 vaikuttaa Sipoon kunnan kuluihin kasvattavasti.

TE-uudistuksen yhteydessä uudistuu työmarkkina-tukimaksujen malli. Työmarkkinatukien maksu siirtyy aiempaa aikaisemmassa vaiheessa sekä ai-empaa isommalla prosenttiosuudella kuntien ra-hoitettavaksi. Ko. kannustavan rahoitusmallin vai-kutuksia kuntien työmarkkinatukimaksujen las-kujen suuruuteen on vielä vaikea arvioida. Malli luo kannustavuutensa kunnille siinä, kun pitkäaikaiset työttömät työllistyvät. Työmarkkinatuki-uudistus tulee korostamaan jatkossa kuntien omien työll-

syyspalveluiden ja aktiivisen kohtaantotyön merkitystä työllistymisen edistämisen työssä. Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden tiivis yhteistyö osaltaan edistää työttömien siirtymistä työmarkkinoille.

Taloussuhdanteen heikkeneminen ja siten työllisyystilanteen heikentyminen kasvattaa kuntien Kansaneläkelaitokselle maksamia työmarkkinatukimaksuja. Kunnat maksavat Kelalle osansa pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatukimaksuista kuukausittain. Vuoden 2024 osalta on varauduttava työllisyystilanteen heikentymiseen ja siten turvattava maksukyky, mikäli työmarkkinatukimaksut lähtevät kasvuun. Hienoista nousua työmarkkinatukimaksuissa on havaittavissa jo loppuvuoden 2023 aikana.

Maahanmuuttajapalveluiden näkökulmasta suurimmat epävarmuudet tulevasta kehityksestä liittyvät ukrainalaisten oleskeluun Suomessa. On oletettavaa, että ukrainalaisten tilapäistä suojelua saavien pakolaisten tilanne vaikuttaa merkittävästi maahanmuuttajapalveluiden toimintaan vielä vuosina 2024-2025. Ukrainalaisten määrän odotetaan kasvavan Sipoon kunnan maahanmuuttajapalveluissa vielä vuoden 2024 aikana, kun maassa oleskelun osalta ukrainalaisilla tulee vuosi täyteen.

Lisäksi valmisteltava työ- ja elinkeinouudistus (TE-uudistus) sekä koto-uudistus vaikuttavat myös Sipoon maahanmuuttajapalveluiden toimintaan tulevina vuosina. Syntyviä kuluja korvataan uusilla kunnille maksettavilla valtionosuustehtävillä, joissa on huomioitu kuntien vieraskielisten osuudet. Vuoden 2025 alusta voimaan astuva koto-uudistus kasvattaa ja osin muuttaa kuntien vastuita kotoutumisen edistämässä.

Elinkeinopalveluiden näkökulmasta